

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

Силабус навчальної дисципліни

ЛІТЕРАТУРА НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма
«Середня освіта» (німецька мова і література)

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.022 Німецька мова та зарубіжна література

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

Івано-Франківськ — 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Література німецькомовних країн
Викладач (-і)	Шацька Галина Миколаївна
Контактний телефон викладача	050373361
e-mail викладача	halyna.shatska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	https://knf.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна “ Література німецькомовних країн” є вибірковою дисципліною зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка викладається у 7 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ЄКТС).</p> <p>Курс “Сучасна література німецькомовних країн” для студентів факультетів іноземних мов спеціальності 014 Середня освіта, які здобувають кваліфікацію вчителя/викладача німецької мови в умовах активної міжкультурної комунікації в Україні та в Європі, набуває особливо важливого значення.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює особливості та основні етапи формування сучасної німецькомовної літератури та спрямований на забезпечення здобувачів освіти знаннями з історії сучасної літератури німецькомовних країн, обов’язковими для розуміння своєрідності літературного процесу Німеччини, Австрії та Швейцарії від другої половини ХХ до початку ХХІ століття, його основних характеристик, закономірностей та художніх новацій, роль фольклору в розвитку літератури цих країн. Курс поєднує контекстуальні, історико-літературні та літературно-критичні аспекти вивчення даної літератури, дає чітке уявлення про провідні літературні напрями та течії, жанрову систему і жанрові модифікації в межах кожного літературного роду. Курс зорієнтований на вивчення найвагоміших художніх напрямів, течій, літературних феноменів у німецькій, австрійській та швейцарській сучасних літературах, їхніх найвпливовіших постатей та творів, а також вплив фольклору на формування і розвиток цих літератур.</p> <p>Зазначений курс спрямовано на розвиток здатності студентів самостійно вдосконалювати знання та вміння у сфері правопису через використання як традиційних, так і новітніх інформаційних технологій.</p> <p>Методи навчання: інтерактивна лекція, дискусії на практичних заняттях, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна має на меті сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про літературний процес у німецькомовних країнах, закономірності розвитку їхньої сучасної літератури; розвинути навички критичного мислення, ведення дискусій; вміння аналізувати художній твір із застосуванням класичних та новітніх методів літературознавчого аналізу, здійснювати функціональний аналіз фольклорних елементів у художніх творах, а також особливостей їх перекладу. Поглибити знання термінологічного апарату іноземною мовою. Розвинути навички літературознавчого наукового аналізу.</p> <p>Цілі вивчення дисципліни «Сучасна література німецькомовних країн»:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомлення студентів з історичними передумовами та основними етапами розвитку сучасної німецькомовної літератури; • аналіз особливостей сучасного літературного ландшафту в Німеччині, Австрії та 	

<p>Швейцарії; ознайомлення студентів з новітніми літературними тенденціями другої половини ХХ та початку ХХІ сторіччя; аналіз знакових німецькомовних авторів сучасності та їхніх творів; поглиблення та удосконалення вмінь і навичок, необхідних для розуміння та інтерпретації творів сучасних літературних течій та жанрів.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання німецької мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови (англійської) в процесі професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Соціальна компетентність: Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземними мовами з представниками інших професійних груп різного рівня. ✓ Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та проведення досліджень на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності. <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Літературознавча компетентність: Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики й культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора. ✓ Предметно-методична компетентність: Здатність моделювати зміст навчання іноземної мови та зарубіжної літератури відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів. 	
5. Програмні результати навчання	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Вільно володіти іноземною мовою в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань у життєвих ситуаціях, навчальній, науково-дослідницькій, професійній діяльності та розвитку іншомовної комунікативної і міжкультурної компетентностей в учнів. ✓ Здійснювати усну та письмову комунікацію державною та іноземною мовами з учнями, колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній, позанавчальній і професійній діяльності. ✓ Знати історію зарубіжної літератури, вміти аналізувати й інтерпретувати твори зарубіжної художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі; використовувати ці знання та вміння у навчанні учнів навчального предмета. 	
6. Організація навчання	
Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20

семінарські заняття		10	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
7	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	4	В
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість годин	
		лекції	заняття сам. роб.
Thema 1. Die Entwicklung der deutschen Literatur vom „Nullpunkt“ bis Etablierung zwei deutscher Literaturen (1949-52). Die Gruppe 47. Die Kurzgeschichte.		2	2
Thema 2. Exkurs über die Literatur der DDR (1952-1989). Die Ankunftsliteratur (Chr. Wolf). Kritische Stimmen (G. de Bruyn, W. Biermann, Chr. Hein, U. Plenzdorf).			2 4
Thema 3. Die Literatur in der BRD und in der Schweiz der 60er Jahre. Konsumgesellschaft in der Prosa (H. Böll, M. Walser). Identitätssuche (M. Frisch, F. Dürrenmatt). Politische Lyrik (E. Fried, H. V. Enzensberger).		2	4
Thema 4. Experimentelle Literatur der 60er Jahre in der DDR, in Österreich (G. Grass, I. Bachmann). Experiment in der Lyrik: konkrete Poesie (E. Jandl), hermetische Lyrik (P. Celan).			2 4
Thema 5. Das experimentelle Theater der 60er -70er Jahre (das epische und das absurde Theater, das Dokumentartheater).		2	4
Thema 6. Die postmoderne Literatur: die Quellen und Besonderheiten. Postmoderne Romane in Deutschland, Österreich und in der Schweiz. Die Wesenszüge der deutschsprachigen postmodernen Romane (P. Süßkind, R. Schneider).		2	4
Thema 7. Der postmoderne Palimpsestroman (Chr. Rannsmayr „Die letzteWelt“). Klassische Moderne.			2 4
Thema 8. Die Überwindung der Nazi-Vergangenheit in der Gegenwartsliteratur. Schuldgefühle (B. Schlink „Der Vorleser“). Folklore als Elemente des Konzepts „Rabenmutter“ im Traumaroman (P. Wawerzinek „Die Rabenliebe“, J. Frank „Die Mittagsfrau“).		2	4
Thema 9. Kolaborationismus in der Nazi-Zeit als Thema in den Romanen der Nachkriegsgeration (F. Seethaler, A. Hess).			2 4
Thema 10. Literarische Landschaften nach der Wende: Hoffnungen auf den großen Wende-Roman (G. Grass, U. Timm).		4	8
Thema 11. „Das Fräuleinwunder“ als ein literarisches Phänomen in Deutschland (Ju. Zeh, J. Hermann, Ju. Frank).			2 4
Thema 12. „Antiheimat-Literatur“ in Österreich. Kritische Motive in der Prosa von E. Jelinek und im Schffen von B. Strauß.		2	4

<p>Thema 13. Die wichtigsten Themenkreise in der Literatur des XXI. Jhs. Der soziale Roman (Ju. Zeh), Zeitdruck und Erfolg (S. Nadolny), Neue Medien (D. Glattauer), der fiktive Historismus (D. Kehlmann), das unkonventionelle Zeitgefühl (M. Haushofer).</p>	2		4
<p>Thema 14. Die neuen Formen der Gegenwartsprosa: die Romane in der Form der neuen Medien (D. Glattauers SMS-Roman „Gut gegen Nordwind“, der Postkarten-Roman (Th. Dom), der Recherche-Roman (P. Morsbach), der Interview-Roman (F. Delius).</p>	2		4
ЗАГАЛОМ:			
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Поточний контроль з дисципліни «Література німецькомовних країн» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь під час написання контрольної роботи та контролю індивідуальної та самостійної роботи.</p> <p>Контроль засвоєння знань та навичок, що базуються на лекційному матеріалі, здійснюється шляхом написання студентами контрольної роботи (у розгорнутій та/або тестовій формі). За опрацювання тем студент може отримати максимально 50 балів.</p> <p>Навички роботи з літературою, вміння аналізувати матеріали, робити висновки та узагальнення здобувачі освіти реалізують шляхом виконання індивідуальних робіт. Індивідуальна робота оцінюється максимально у 30 балів.</p> <p>Студентам також пропонується самостійне опрацювання джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни. Контроль засвоєння відповідних знань здійснюється у тестовій формі та максимально оцінюється у 20 балів.</p> <p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.</p>		
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює від 30 до 50 завдань (максимальна кількість балів – 20).</p>		
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях, пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять.</p>		
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю – залік. Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p>		
8. Політика навчальної дисципліни			

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності](#).

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Перезарахування освітніх компонент:

Процедуру перезарахування унормовано [Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці](#) та [Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, UdeMy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бродська О. О. Осмислення проблеми ідентичності у німецькомовній літературі Швейцарії кінця ХХ ст. / Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Філологічні науки. 2015. №2. С. 35-39.

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmduf_2015_2_8

2. Гаврилів Т. Монархія, Галичина і поетонім Galizien у незавершеному романі “Книжка Франци” Інгеборг Бахманн /Українська мова в Галичині: історичний вимір. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2011. С. 258-266.

3. Деркачова О., Ушневич С. Літературна казка Німеччини та Австрії. Навчально-методичний посібник. Брустурів: Дискурсус, 2013. 216 с.

<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/1459>

4. Мізін К. І. Історія німецької літератури від початків до сьогодення (коротко і з практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім.) - Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. 336 с.

https://books.google.com.ua/books?id=wqERCgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=uk&source=gbg_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

5. Мілованова В. В. Сучасна зарубіжна література (кінець ХХ — початок ХХІ ст.): навчальний посібник. 2-ге видання, виправлене і доповнене. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. 172 с..

<https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/21-4.pdf>

6. Шацька Г. Про індивідуально-авторську особливість концепту “Rabenmutter” (“маті-зозуля”) у романі П. Ваверцінека “Rabenliebe” // Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2016): матер. III Міжнар. наук. конф. / відп. ред. Р. Я. Яцків; Прикарпат нац. ун-т ім. В. Стефаніка. – Івано-Франківськ: Видав. Кушнір Г. М., 2016. С. 227–234.

7. Barner W. Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis zur Gegenwart. Zweite aktualisierte und erweiterte Auflage von Wilfried Barner. ... München: Verlag C.H. Beck, 2006. 1295 S.

8. Blumesberger S. Handbuch der österreichischen Kinder- und Jugendbuchautorinnen. Band 1: A–L. Wien: Böhlau Verlag, 2014. 620 S.

<https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/33290/512194.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

8. Blumesberger S. Handbuch der österreichischen Kinder- und Jugendbuchautorinnen. Band 2: M–Z. Wien: Böhlau Verlag, 2014. 786 S.

<https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/36816/512195.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

9. Bushell A., Košťálová D. Von außen betrachtet. Österreich und die österreichische Literatur im Spiegel der Auslandsrezeption. Bern: Peter Lang, 2007. 156 S.

<https://books.google.com.ua/books?id=AFj98GyMohUC&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>

10. Dippel A. Dichten und Denken in Österreich. Eine literarische Ethnographie. Wien: Turia + Kant, 2015. 320 S.

https://www.academia.edu/14647543/Dichten_und_Denken_in_%C3%96sterreich_Eine_literarische_Ethnographie

11. Fiskowa S. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. Methodisches Handbuch. - Львів: ПАІС, 2003. 339 с.

12. Kucher P.-H., Bertschik J. „baustelle kultur“. Diskurslagen in der österreichischen Literatur 1918–1933/38. Bielefeld: Aisthesis, 2011. 495 S.

<https://www.aisthesis.de/WebRoot/Store20/Shops/63645342/MediaGallery/leseproben/9783895288371.pdf>

13. Quellentexte zur deutschsprachigen Literatur und Kultur. Bdd. 1-4, 6. Hrsg. Von Katarzyna

Dzikowska. - Posnan: Wydawnictwo Poznanskie, 2010.

14. Rotzer H. G. Geschichte der deutschen Literatur. 2.veränderte und erweiterte Auflage. - Bamberg: Buchners Verlag, 2010. 513 S.

Додаткова:

9. Австрійська читанка: Антологія австрійської літератури ХХ ст. Львів: Літопис, 2005. 366 с.

10. Волощук Є., Бігун Б. Доба «ізмів»: модернізм та авангардизм у західноєвропейській літературі першої половини ХХ століття. НАН України, Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка. К. : Академперіодика, 2014. 324 с.

11. Волощук Є. В. Чарівна флейта модерну. Духовно-естетичні тенденції німецькомовної модерністської літератури ХХ ст. у ліриці Р.М.Рільке, прозі Т.Манна, драматургії М.Фріша: монографія. К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. 528 с.

12. Гаврилів Т. Форма і фігура. Ідентичність у художньому просторі. Монографія. – Львів : ВНТЛКласика, 2009. – 480 с.

13. Монолатій Т. Поетика повсякденності. Проза Йозефа Рота як інтертекст. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 239

14. Рихло П. В. Поетика діалогу. Творчість Пауля Целана як інтертекст. Чернівці: Рута, 2005. 583 с.

15. Kaszyński S. H. Kurze Geschichte der österreichischen Literatur. Studien zur Germanistik, Skandinavistik und Übersetzungskultur, Volume 4. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2012. 312 S.

16. Kohl K., Robertson R. A History of Austrian Literature 1918-2000. Rochester, NY: Camden House, 2006. 336 p.

https://books.google.com.ua/books/about/A_History_of_Austrian_Literature_1918_20.html?id=Q_BD-rogiJkC&redir_esc=y

17. Zeman H. (Hg.). Literaturgeschichte Österreichs: von den Anfängen im Mittelalter bis zur Gegenwart. Unter Mitwirkung von Auer L., Backes M., Bauer W, Breuer D., Friedrich H., Kriegleder W., Trunz E., Wolf A. Freiburg im Breisgau: Rombach, 2014. 864 S.

18. Zeyringer K., Gollner H. Eine Literaturgeschichte: Österreich seit 1650. Innsbruck: Studien-Verlag, 2012. 840 S.

Інформаційні ресурси:

1. <https://www.projekt-gutenberg.org/>

2. <https://www.stifterhaus.at/stichwoerter/donaulaendischer-minnesang>

3. <https://www.inst.at/trans/>

4. <https://www.ogl.at>

5. <https://folklore-europaea.org/>

Викладач _____ Галина ШАЦЬКА